1. **AMAÇ:** Subkutan (deri altına) uygulanması gereken ilacı doğru yere, doğru dozda, uygun teknikle uygulamaktır.
2. **KAPSAM:** Bu talimat; Subkutan ilaçların hazırlanması, uygulanması ve uygulamaya bağlı komplikasyonların tanımlanmasındaki tüm faaliyetleri kapsar.
3. **SORUMLULAR:** Bu protokolün uygulanmasından hekimler ve hemşireler sorumludur.
4. **TANIMLAR**

Subkutan (S.C.): Deri ile kas arasında bulunan bölge.

5. **UYARILAR ve ÖNERİLER:**

Uygulanan ilaçlar göz önüne alınarak komplikasyon ve yan etkiler yönünden izlenir. Fazla miktarda ilaç verilmesi, tekrarlayan enjeksiyonlarda uygulama yerinin değiştirilmemesi, ağrı düzeyinin ve doku harabiyetinin artmasına, emilimin bozulmasına ve ilacın deri altında birikmesine neden olur. Biriken ilacın daha sonra aniden emilmesi ise yüksek doz ilacın dolaşıma katılarak istenmeyen yan etkilere yol açar.

Subkutan Enjeksiyon Yapılacak Bölgeler; üst kolun arka yüzü, baldırların ön yüzü, karın bölgesi, skapulaların altı.

Subkutan enjeksiyon alanları **Enjeksiyon açısı**

1. **ARAÇ VE GEREÇLER:**

- Uygun büyüklükte ilaç tepsisi
- İlaç, ilaç kartı
- Antiseptik solüsyon (% 70’lik alkol, %10’luk povidon iyot v.b.)
- Enjektör
- Pamuk tamponlar

2. **İŞLEM BASAMAKLARI:**

- Eller **“El Hijyeni Talimatı”** na uygun yıkanır.
- Uygulanacak ilaç ampul formunda ise **“Ampul Formundaki İlaç Hazırlama Prosedürü ”** ne göre, flakon formu ise **“Flakon Formundaki İlaç Hazırlama Prosedürü ”**ne hazırlanır.
- İşlem öncesi hasta ve hasta yakınlarına uygulama hakkında bilgi verilir. Soruları varsa yanıtlanır.
- İşlem için kullanılacak malzemeler hasta başına getirilir.
- Subkutan uygulama için uygun bölge seçilir. Uzun süreli tekrarlayan enjeksiyonlar için enjeksiyon bölgesi belli bir düzene göre önceden tespit edilmelidir. Bunun için genelde sağ kol → sol kol→ sağ göbek alanı→ sol göbek alanı→ sağ bacak→ sol bacak→ sağ kol düzeneği uygulanır.
- 25 numaralı, 0.75 - 1.5 cm uzunluğundaki iğneler kullanılır. Subcutan uygulanacak ilaçların birçoğu enjeksiyona hazır özel enjektörlerinde bulunurlar. İnsülinler ise özel insülin enjektörlerine hazırlanırlar. İki tip enjektölerde bu enjeksiyona uygun kısa iğneler mevcut olduğundan enjeksiyon 90° uygulanır. Normal iğne uçlarında ise 45° veya 60° açı ile yapılmalıdır.
- Bu yolla 2 ml’ den fazla ilaç verilmez (fazla ilaç hastada ağrıya ve emilimin yavaşlamasına neden olur).
- Subkutan enjeksiyon, sahalar değiştirilerek yapılır. İşlem yapılan bölge mutlaka **‘‘Hemşire Gözlem Formu”** na kaydedilir.
- Enjeksiyon yapılacak bölge merkezden dışarı doğru dairesel hareketlerle antiseptik solüsyonla silinir.

- Bir elle hastanın derisi yukarı doğru çekilerek kaldırılırken, diğer elle uygun derecelik açı yapılarak girilir.
- Pistonu geri çekerek kan gelip gelmediği kontrol edilir, gelmediyse ilaç yavaş olarak verilir. Kan gelirse enjektör çıkarılarak uygulamaya son verilir. İlaca kan karıştıysa ilaç yeniden hazırlanarak işlem baştan tekrarlanır. Heparin ve insülin uygulamalarında enjektör pistonu geri çekilmez.
- Verilen ilaç insülin veya antikoagülan bir ilaç değilse bölgeye hafifçe bası yapılır**.**
- Kullanılan enjektör ve iğneleri **“Tıbbi Atık Yönetimi Talimatı”** na uygun şekilde yok edilir.
- Eller **“El Hijyeni Talimatı’** na uygun yıkanır.
- Yapılan işlem **“Hemşire Gözlem Formu”** na kaydedilir.

İlgili Dokümanlar:

- Hemşire Gözlem Formu
- Tıbbi Atık Yönetimi Talimatı
- El Hijyeni Talimatı
- Ampul Formundaki İlaç Hazırlama Prosedürü
- Flakon Formundaki İlaç Hazırlama Prosedürü